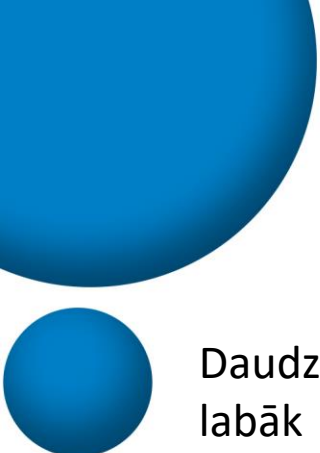

ES profesionālās izglītības instrumentu pielietošana Erasmus+ projektu īstenošanā un projektos izvirzīto mērķu sasniegšanā

Profesionālās izglītības ekselences centri (CoVES – Centres of
Vocational Excellence)

Daudzās valstīs ir ieviestas iniciatīvas, kuru mērķis ir veicināt izcilību profesionālajā izglītībā un apmācībā un PIA labāk sasaistīt ar inovācijas un prasmju ekosistēmām. Sekojot šiem paraugiem, patlaban tiek izmēģināta profesionālās izcilības centru koncepcija ar mērķi panākt, lai tie konkrētās mācību jomās kļūtu par pasaules līmeņa atsauces punktiem gan sākotnējai apmācībai, gan turpmākai prasmju pilnveidei un pārkvalifikācijai.

Tie darbojas kā katalizatori vietējās uzņēmējdarbības attīstībai un inovācijai, cieši sadarbojoties ar komercuzņēmumiem (īpaši MVU) lietišķās pētniecības projektos, izveidojot zināšanu un inovācijas centrus, kā arī atbalstot savu izglītības apguvēju iniciatīvas uzņēmējdarbības jomā.

PADOMES IETEIKUMS

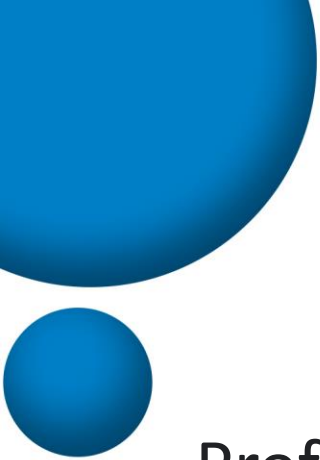
(2020. gada 24. novembris)

par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai
(2020/C 417/01) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32020H1202\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32020H1202(01))

-
- Profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovāciju centru nostiprināšana:
 - IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS PAMATNOSTĀDNES 2021. – 2027. gadam,
<https://www.izm.gov.lv/lv/media/13864/download>

Profesionālās izglītības ekselences (izcilības) centri

- Profesionālās izglītības un apmācības izcilības centri ir profesionālās institūcijas, kas atzītas par izcilību atbilstošu, kvalitatīvu, specializētu tehnisko prasmju apzināšanā un sniegšanā. Veicinot reģionālās prasmju stratēģijas, tās veicina nodarbinātību un reģionālo attīstību. Viņi cieši sadarbojas ar darba devējiem, tostarp maziem un vidējiem uzņēmumiem, lai veicinātu inovācijas, lietišķo pētniecību, uzņēmējdarbību un pārkvalifikāciju.
- Profesionālās izcilības centri ir:
 - pievilcīgi izglītojamajiem, jo tie piedāvā atsaucīgus, elastīgus, personalizētus mācību ceļus, jaunākās tehnoloģijas un ātru pieeju nodarbinātībai un augstākajai izglītībai.
 - iedvesmo skolotājiem, pasniedzējiem un vadītājiem, jo tie piedāvā progresīvas prakses modeļus mācībās, skolotāju apmācībā, organizācijas attīstībā un vadībā.
 - pārlicinoši politikas veidotājiem, jo tie parāda, kā ar lielāku autonomiju un sadarbību izglītības un apmācību sniedzēji var kļūt par virzītājspēku izglītības un apmācības sistēmu nepārtrauktai uzlabošanai.

Profesionālās izcilības centru platforma ievieš Eiropas dimensiju profesionālajai izcilībai, atbalstot profesionālās izcilības centru attīstību, kas darbojas divos līmeņos:

- Valsts:
 - Profesionālās izcilības centru (centru) izveide, kas apvieno plašu partneru loku un palīdz radīt prasmju ekosistēmas, kas atbilst vietējām vajadzībām.
- Starptautiski:
 - izmantojot starptautiskus sadarbības tīklus, kas apvieno profesionālās izcilības centrus, kuriem ir kopīgas intereses attīstīt prasmju ekosistēmu

<https://allview.eu/about-coves/>

Kā tas darbojas?

Apvienojot plašu partneru loku, piemēram, profesionālās izglītības un apmācības sniedzējus,

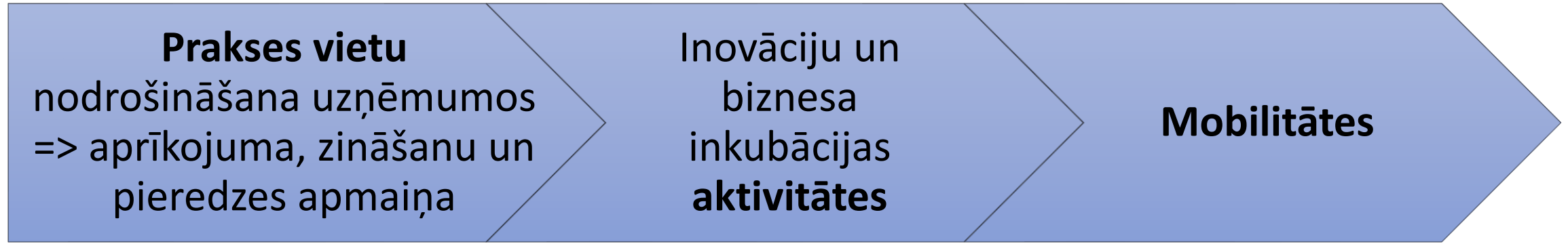
- lietišķo zinātņu universitātes,
- darba devējus,
- pētniecības centrus,
- attīstības aģentūras
- nodarbinātības dienestus, u.c. kas ieinteresēti
Konkrētas nozares vai rūpnieciskās ekosistēmas attīstīšanā
Inovatīvas pieejas, lai risinātu ekonomiskās un sabiedrības problēmas
Inovatīvas pieejas, lai palielinātu esošo CoVE aptveramību, kvalitāti un efektivitāti.

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1501>

Sadarbība un partnerība

Aktivitātes:

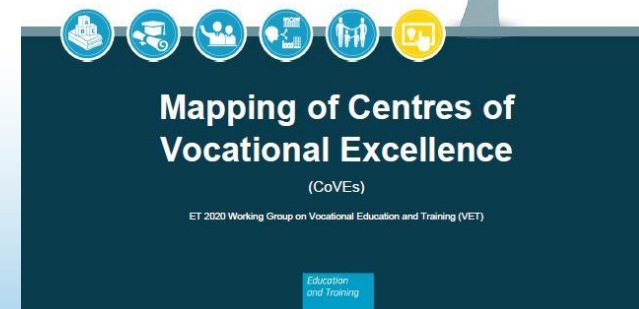

- Profesionālās izglītības ekselences centru galvenais virzītājspēks ir **pārliecība**, ka profesionālās izglītības piedāvājums precīzi **atbilst darba tirgus vajadzībām**.
- Ekselence nozīmē **darīt vairāk**, padziļinot apmaiņu ar uzņēmumiem un attīstot sinerģiskākas attiecības.
- Profesionālās izglītības ekselences centriem jāklūst par būtisku un aktīvu **prasmju ekosistēmu elementu**.

Profesionālās izglītības ekselences/izcilības centrs

- **Atsevišķas** profesionālās izglītības iestādes, kas darbojas kā profesionālās izcilības centri konkrēta reģiona, apakšreģiona vai nozares interesēs
- Mērķtiecīgi veidotas **organizācijas** kā daļa no valsts/reģionālajiem profesionālās izcilības pasākumiem

Mapping of Centres of Vocational Excellence (CoVEs)

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8250&furtherPubs=yes>

Pārvaldība un finansēšana

- Profesionālās izglītības ekselences centri atšķiras pēc **pakāpes**, kādā tie ir "iestrādāti" reģionālās attīstības, inovāciju un pārdomātas specializācijas politikā.
- Profesionālās izglītības ekselences centri bieži veido dažādas partnerības dažādiem mērķiem/aktivitātēm.

Neizveidojot nacionālu vai reģionālu sadarbības tīklu, pastāv risks, ka profesionālās izglītības ekselences centri ir visai atšķirīgi visas valsts kontekstā.

Pētniecība un attīstība

Profesionālā izglītība veicina uzņēmējspējas attīstīšanu un STEM prasmes

Biznesa iespējas virza pētniecību un attīstību
Jaunas zināšanas ir inovāciju avots

Uzņēmējdarbība un nozare

Profesionālās prasmes kā galvenais ieguldījums uzņēmējdarbības inovācijā un konkurētspējā

Zināšanas par tirgus vajadzībām virza atbilstošas PI programmu un kvalifikāciju izstrādi

Jaunas zināšanas uzlabo profesionālās izglītības programmas, kā arī mācīšanas un mācīšanās metodes
Profesionālās prasmes kā pētniecības un attīstības pamats

Profesionālā izglītība

(ietverot augstāko profesionālo izglītību)

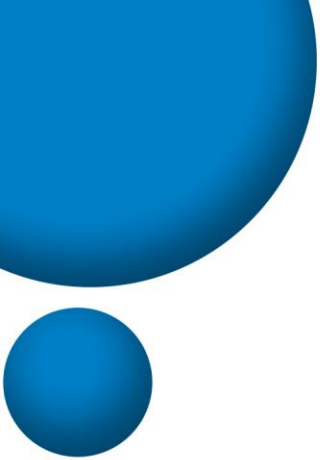

Galvenie veiksmes faktori

- Stipras un ilgstošas attiecības
- Stingras pozīcijas reģionālās attīstības, inovāciju un pārdomātas specializācijas jomā
- Aktivitāšu integrācija => refleksīvas attiecības starp aktivitātēm un pētniecību

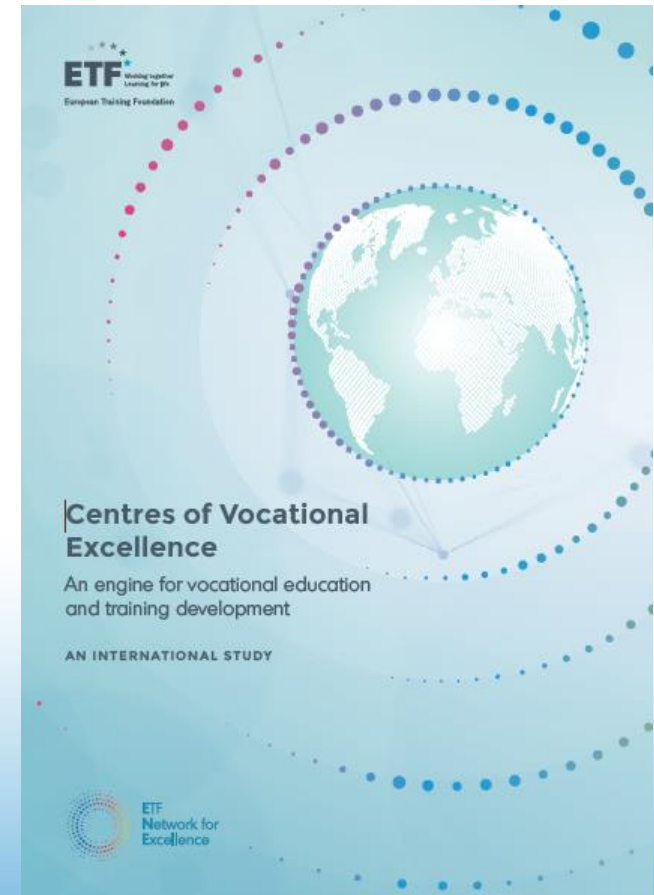

-
- CoVE nav paredzēts jaunu PIA iestāžu un infrastruktūras izveidei no nulles (lai gan tās var arī to darīt). Tās var būt esošās arodskolas/pakalpojumu sniedzēji, kas cenšas sasniegt izcilību, iesaistoties šajā Eiropas iniciatīvā ierosināto pasākumu kopumā. CoVE var būt arī jaunizveidoti centri, kas izveidoti ar mērķi nodrošināt izcilus apmācību piedāvājumus un pakalpojumus, kas atbilst darba tirgus vajadzībām.

- Eiropas Izglītības fondam (ETF) ir galvenā loma CoVE iniciatīvas starptautiskās dimensijas attīstīšanā, kas ir cieši saistīta ar tā pilnvarām kā Eiropas Aģentūrai attiecību stiprināšanai starp ES un kaimiņvalstīm cilvēkkapitāla attīstības jomā (cilvēku prasmju uzlabošana), kam nepieciešamas augstas kvalitātes, labi pārvaldītas un novatoriskas profesionālās izglītības un apmācības sistēmas, kas atbilst darba tirgus vajadzībām.

<https://www.euneighbours.eu/en/south/stay-informed/publications/centres-vocational-excellence-engine-vocational-education-and>

<https://erasmus-plus.ec.europa.eu/programme-guide/part-b/key-action-2/centres-vocational-excellence>

Agris Ruperts
Liepājas Valsts tehnikums direktors
Erasmus+ profesionālās izglītības projektu
atbalsta eksperts

Erasmus+

Bagātini pieredzi, domā plašāk